

Χίος κ. ἀ.: Αἰνιγμ. Ἄγκαθος, μαλάγκαθος μαλαγκαθένιο τὸ μαντρί καὶ κόκκινα τὰ γίδια (ὁ καρπὸς τῆς ροιᾶς) Ἦπ.

2) Ἡ σπονδυλική στήλη Σύμ.: Πονῶ τὸν ἄκατ-τό μου Συνών. ἀγκάθα 2, ἀγκάθι 1 ια, ραχοκοκκαλέα. Πβ. ἄγαγο 2. 3) Τὸ φυτὸν σπανάκιον τὸ λαχανῶδες (spinacia oleracea) τῆς τάξεως τῶν χηνοποδιωδῶν (chenopodiaceae) Θράκ. (Σηλυβρ.): Ἄσμ.

Βοτάνι τὸν ἐπότιζαν γιὰ νὰ τὸν φαρμακώσουν,
τὸν ἄγκαθον καὶ τὸν ζουρφὸν καὶ τὸ πικρὸ μαρούλι
(ζουρφὸς = μακεδονήσι).

ἀγκαθεὰ ἦ, (I) ἀγκαθέα Πελοπν. (Λεῦκτρ.) ἀγαθὲ Δ.Κρήτ. ἀγκαθεὰ Αἰγιν. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἦπ. Ἰων. (Σμύρν.) Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Γορτυν. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Λάστ. Σουδεν. κ. ἀ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ. ἀκαθ-θα Ἀπουλ. (Καλημ.) ἀχαντέα Πόντ. (Χαλδ. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι, παρ' ὃ καὶ ἀχάντιν, ὅθεν τὸ ἀχαντέα.

1) 1) Φυτὸν ἀκανθῶδες, ἄκανθα ἐν γένει Αἰγιν. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἦπ. Ἰων. (Σμύρν.) Δ.Κρήτ. Μακεδ. (Βελβ.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Λάστ. Λεῦκτρ. Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἀ.: Μ' ἀγκέλουσι μὲ ἀγκαθεὰ 'ς τοῦ χέρ' (μὲ ἐκέντησε μία ἄκανθα εἰς τὴν χεῖρα, ἥτοι ἐκαρφώθη εἰς τὴν χεῖρα) Αἰτωλ. Φέρω ἀγκαθεὲς νὰ φράζω τὸν τῶπο Κλουτσινοχ. || Ἄσμ.

Πρόβαλε, μῆλο κόκκινο καὶ ρόδο μου βαμμένο,
ὅλο τὸ χρόνο κρύβεσαι 'ς τῆς ἀγκαθεᾶς τὴ ρίζα,
τὸ Μάι μῆνα φαίνεσαι 'ς τοῦ βασιλέα τὰ χεῖρα

Αἰγιν. β) Ἡ βελονοειδὴς ἀπόφυσις φυτοῦ ἀκανθῶδους Πελοπν. (Γορτυν. Δημητσάν. Καλάβρυτ. Κλουτσινοχ. Σουδεν. κ. ἀ.): Ἡ ἀγκαθεὰ τοῦ ἐλάτου (τὸ ἀκανθῶδες φύλλον τῆς ἐλάτης) Σουδεν. Ἡ τρικοκκὴ ἔχει ἀγκαθεὲς Καλάβρυτ. Μοῦ μπητῶε μὲ ἀγκαθεὰ 'ς τὸ πόδι Κλουτσινοχ. || Παροιμ. φρ.

Ἡ ἀγκαθεὰ 'ς τὸ πόδι | πονεῖ καὶ ἀγκυλώνει

(ὁ ἔχων κρύφιον τι κακὸν εἶναι περίφροντις ὡς ὁ ἔχων ἄκανθαν ἐμπετηγμένην εἰς τὸν πόδα πονεῖ αἰσθανόμενος ἐκάστοτε νυγμούς) Γορτυν. Δημητσάν. 2) Βάτος Πελοπν. (Σουδεν.): Μὲ βάρεσε μὲ ἀγκαθεὰ. 3) Μικρὰ ἀχράς ἀγρία καὶ ἀκανθῶδης Πελοπν. (Γορτυν.) 4) Τὸ φυτὸν ἡρύγγιον τὸ ἀρουραῖον (eryngium campestre) ΘΧελδράχ 38. 5) Τόπος πλήρης ἀκανθῶν Ἀπουλ. (Καλημ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Συνών. ἀγκαθεὰς 1, ἀγκαθερὸ 1, ἀγκαθεῶνας, ἀγκαθοτόπι, ἀγκαθοτόπος, ἀγκαθεῶνας. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Αἰτωλ. Ἦπ. κ. ἀ.

II) Κτύπημα δι' ἀκανθῶδους φυτοῦ Πόντ. (Χαλδ.): Ἐντῶκεν ἄτον ἑναν ἀχαντέαν (κατὰ τὴν σύστοιχον σύντ. τὸν ἐκτύπησεν ἐν κτύπημα ἀγκαθεᾶς).

ἀγκαθεὰ ἦ, (II) ἀμάρτ. ἀγαθὲ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκαθός.

Ἡ ἀπόστασις, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνει ἡ ὀπτική ἀκτίς τοῦ ὀφθαλμοῦ: Φρ. Τοῦ ἀκλούθα ἀγαθὲς ἀγαθὲς (τὸν ἠκολούθει ἐξ ἀποστάσεως μὲν, ἀλλὰ τὸν ἔβλεπε πάντοτε, τὸν εἶχεν ὑπὸ τὰ βλέμματά του). Ζυγώνει ἀγαθὲς ἀγαθὲς (καταδιώκει ἐξ ἀποστάσεως τοιαύτης, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει εἰς αὐτὸν νὰ βλέπῃ τὸν καταδιωκόμενον).

ἀγκαθεὰς ὁ, ἀμάρτ. ἀγαθεὰς Σάμ. ἀγαθὲς Δ.Κρήτ. ἀχαντέας Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

1) Τόπος πλήρης ἀκανθῶν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγκαθεὰ 15. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Πελοπν. (Οἶν.) Σάμ. Στερελλ. (Εὐρυταν.) Χίος. 2) Ἐπιθετ. ὁ πειράζων, ὁ ἐνοχλῶν Πόντ. (Χαλδ.): Πάντα ἀχαντέας ἔν'.

ἀγκαθέλλι τό, ἀμάρτ. ἀγαθέλλ' Λέσβ.

Ὑποκορ. τοῦ οὐσ. ἀγκάθι.

Τὸ φυτὸν γρόμφαινα ἢ σφαιρανθῆς (gromphaena globosa) τῆς τάξεως τῶν ἀμαραντωδῶν (amarantaceae) φέρει ἄνθη σφαιροειδῆ. Συνών. ἀγκαθάκι 2. [**]

ἀγκαθένιος ἐπίθ. Κέρκ. κ. ἀ. — Λεξ. Περιδ. ἀγαθένιος Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) κ. ἀ. ἀγαθένιους Λέσβ. Σάμ. ὕκαθένιος Χίος Οὐδ. ἀχαντέεν Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι, παρ' ὃ καὶ ἀχάντιν, ὅθεν τὸ ἀχαντέεν.

Ὁ ἐξ ἀκανθῶν πεποιημένος, ἀκάνθινος ἔνθ' ἄν.: Φράχτης ἀγκαθένιος Κέρκ. || Αἰνιγμ. Ἀχαντα κι ἀπάχαντα κι ἀχαντέεν τὸ σταλὶν καὶ κόκκινα τ' ἀρνία (σταλὶν = σηκὸς μάνδρας. Ἡ ἀγρία ροδὴ) Χαλδ. || Ἄσμ.

Βλέπετε τὸν κείνον τὸν χλωμὸν τὸν χλωμομαραμμένον,
ὁποῦ τὸν ἔχουν οἱ Ἑβραῖοι ἐξάγκωνα δεμένον
κ' ἐβγάλαν τοῦ τὸ κάλυμμα καὶ τοῦ βάλαν ὕκαθένιον
(πρόκειται περὶ τοῦ ἀκανθίνου στεφάνου τοῦ Χριστοῦ) Χίος

Πῆραν τ' ἀγιουστέφανον κι βάλαν ἀγαθένιον,
πῆραν κι τ' ἀγιουζώναρον κι βάλαν λυγαρένιον
(οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὸν Χριστὸν) Λέσβ.

ἀγκαθερὸ τό, Ἀθῆν. κ. ἀ. ἀγκαθ-θερὸν Κύπρ. ἀγκατ-θερὸν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀγκαθερός.

1) Τόπος, ὅπου φύονται πολλαὶ ἄκανθαι Ἀθῆν. Κύπρ. κ. ἀ.: Οἱ φοράδες ἐβόσκοντον 'ς τ' ἀγκαθ-θερὰ Κύπρ. Μέσ' 'ς τ' ἀγκατ-θερὰ ἐπῆεν νὰ σπείρῃ αὐτόθ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀγκαθεὰ 15. 2) Μεταφ. ὁδυνηρὸν ἀπόστημα τῆς χειρός, κακὸ σπυρὶ Ἀθῆν.: Ἐβγαλε 'ς τὸ χέρι μου ἀγκαθερό. Συνών. ἀγκάθι 2 β, θερεῖ ἀγκαθο.

ἀγκαθερός ἐπίθ. Βιθυν. Θράκ. (Μυριόφ.) Παξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρκαδ. Γύθ.) Χίος κ. ἀ. ἀγκαθ-θερός Κύπρ. ἀγκατ-θερός Κύπρ. ἀγαθερός Κρήτ. κ. ἀ. ἀγαθιρὸς Λέσβ. κ. ἀ. ἀγκαθερὸς Κέρκ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀγκάθι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ.-ερός. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ. Τοῦ τύπ. ἀγκαθερὸς τὸ ν' ἐκ τῆς ἀναλογικ. ἐπιδράσεως τοῦ μεσημερινός, πολυκαιρινός, σπερνός κττ.

1) Ὁ πλήρης ἀκανθῶν, ἀκανθῶδης Βιθυν. Θράκ. (Μυριόφ.) Κρήτ. Κύπρ. Λέσβ. Παξ. Πελοπν. (Ἀργολ. Ἀρκαδ. Γύθ.) Χίος κ. ἀ.: Ἐν' ἡ στράτα ἀγκαθ-θερὴ Κύπρ. Μακρὰ ἀγκαθερὰ κλαδιὰ Κέρκ. Λέν πῶς μερικοὶ ἀπὸ τοὺς καλλικαντζάρους ἔχουν 'ς τὴ ράχι τοὺς ἀπὸ φυσικοῦ μὲ κούγια ἀγκαθερὴ καὶ 'ς αὐτὴ βάνουν ὅσα παιδιὰ ἀρπάζουν καὶ τὰ κουνοῦν γιὰ νὰ ματώνουν τὰ παιδιὰ ἀπὸ τ' ἀγκάθια καὶ νὰ πίνουν αὐτοὶ τὸ αἷμα (ἐκ παραδ.) Ἀργολ. || Ἄσμ.

Δίχως ἀμπᾶν ξυπόλυτος νὰ πηγαῖνω
σὲ τόπον ἀγκαθερὸν καὶ χιονισμένον